

Til: Beredskabskommissionen
Fra: Beredskabsdirektør Kasper Sønderdahl
Dato: 6. februar 2019
Vedr.: Strategi for håndtering af sikkerhedshændelser

STRATEGI FOR HÅNDTERING AF SIKKERHEDSHÆNDELSER

Indledning

En hændelse kan betragtes som en sikkerhedshændelse, når en anmeldelse eksempelvis omhandler:

- Eksplosion med omfattende ødelæggelser.
- Flere personer, som inden for et snævert geografisk område bliver syge, bevidstløse eller dør.
- Mistænkelige forhold på lokaliteter og mod personer, der kunne danne rammen om en gidseltagning eller en terrorhændelse.
- Angreb på symbolmål (synagoger, moskeer, myndigheder, trafikknudepunkter og turistmål).
- Vedvarende og omfattende skyderier.

En sikkerhedshændelse vil typisk være uvarslet og præget af stor kompleksitet eller kaos og kan kræve indsættelse af specialkompetencer. Politiet vil have ansvaret for at vurdere risikoen for konfrontation med eventuelle gerningsmænd. På baggrund af den tilgængelige information beslutter politiets vagtcentral, om en hændelse skal betragtes som en sikkerhedshændelse, og formidler i givet fald beslutningen videre til de øvrige beredskabsaktører herunder indsatsledelsen. Hvor politiet normalt varetager den koordinerende ledelse af en indsats, så vil politiet ved en sikkerhedshændelse også varetage den tekniske ledelse, som normalt henhører under Indsatsleder-Brand. I tilfælde af en sikkerhedshændelse vil Indsatsleder-Brand skulle assistere og rådgive Indsatsleder-Politi i dennes varetagelse af den tekniske ledelse på skadestedet.

Beredskabets opgaver

Som beredskabsmyndighed indgår Beredskab & Sikkerhed dels i indsatsledelsen og dels i det operative reaktionsberedskab med brandmænd og køretøjer, som skal kunne rykke ud til alle former for 112-relaterede hændelser herunder også sikkerhedshændelser.

Samtidig har Beredskab & Sikkerhed også ansvar for at koordinere ejerkommunernes planlægning for fortsat drift samt den kommunale og den tværkommunale krisestyring, som vil blive aktiveret i tilfælde af en sikkerhedshændelse i en eller flere af ejerkommunerne.

Formål med strategien

Med denne strategi for håndtering af sikkerhedshændelser beskrives, hvorledes Beredskab & Sikkerhed arbejder på at styrke kommunernes og beredskabets robusthed, så flest mulige liv kan reddes og kommunens samfundskritiske og livsvigtige leverancer til borgerne kan videreføres - med andre ord beskriver denne strategi, hvorledes vi som kommuner og beredskab i fællesskab sikrer *Fortsat Drift* i tilfælde af en sikkerhedshændelse.

Før en sikkerhedshændelse

Kommunal krisestyring – samordnet og afprøvet

Alle fire ejerkommuners krisestyings-setup er samordnet og beskrevet i kommunernes fælles Plan for fortsat drift, som er vedtaget i alle kommunalbestyrelser i januar 2017. Planen omhandler kommunernes krisestyring og krisekommunikation. Planen er udarbejdet generisk, så den kan anvendes ved håndtering af alle former for hændelser, hvor kommunernes fortsatte drift kan sættes under pres. Planen med tilhørende træning er færdigimplementeret i december 2018.

Erfaring med krisestyring

Alle fire kommuner har haft den kommunale krisestyring aktiveret en eller flere gange inden for de seneste 3 år. Det giver kendskab til relevante planer og erfaring med den rollebaserede krisestyring på strategisk niveau.

Krisestyingsøvelser

Alle kommunerne gennemfører en krisestyingsøvelse for den kommunale krisestab hvert andet år og en øvelse gennemføres ligeledes hver andet år (modsat) for den tværkommunale kriseledelse. Første gang i 2019. Det er aftalt, at skarpe hændelser med grundig evaluering kan erstatte øvelser.

Planer samordnes

Kommunernes overordnede plan (§ 25-planen jf. beredskabsloven) er samordnet. Der findes kun én plan for alle fire kommuner. Det samme gør sig gældende for en række delplaner; bl.a. kommunernes krisekommunikationsplan, sundhedsberedskabsplan og plan for drikkevandsforurening. Det er aftalt i Beredskabskommissionen, at flest mulige delplaner samordnes, så ressourcer kan flyttes på tværs af kommunegrænser, hvor dette giver mening.

Træning i krisestyring

Alle ledere fra niveau 1 til 4 i alle fire kommuner er trænet i krisestyring. Dvs. kommunaldirektør, direktioner, afdelingschefer og afdelingsledere. Træningen er foretaget af beredskabsdirektøren. I alt 550 direktører, chefer, ledere og nøglemedarbejdere har gennemført træning i løbet af 2017 og 2018.

Kommunale leverancer er prioriteret på forhånd

Alle fire kommuners direktions har på forhånd prioriteret de kommunale leverancer, som de kommunale forvaltninger skal videreføre når alvorlige hændelser – herunder sikkerhedshændelser – rammer. Kortlægningen af samfundskritiske og livsvigtige leverancer opdateres løbende af kommunernes beredskabsgrupper, hvor sekretariatschefer (Randers, Favrskov, Norddjurs) eller afdelingschefer (Syddjurs) indgår. Prioriteringen betyder, at den enkelte krisestab meget hurtigt kan danne sig et overblik over, hvilke områder, der kan berøres af en sikkerhedshændelse. Eksempler på kommunale leverancer, som en sikkerhedshændelse kunne påvirke, er eksempelvis hjemmeplejens muligheder for at komme ud til borgere i berørte eller afspærrede områder, mens hændelsen står på. Det kan også være en sikkerhedshændelse, som påvirker infrastruktur – eksempelvis varmforsyning eller elektricitet, hvorved en stor mængde borgere kan få behov for nøddindkvartering i idrætshaller eller genhusning på kommunale plejecentre.

Udrykker- og indrykkerfunktion etableret

For at kunne understøtte den lokale kriseledelse på institutionsniveau har Beredskab & Sikkerhed uddannet en række af beredskabets stabsmedarbejdere og beredskabsinspektører til at tage ud på de kommunale institutioner og understøtte institutionens lokale kriseledelse. Dette koncept er anvendt ved sammenstyrningen af Rønbæk Hallen, branden på Grenå Rådhus og ved dødsbranden på plejecenteret Farsøhthaus. Udrykkerfunktionen overtager ikke den lokale ledelse, men bistår derimod med at sikre korrekt og hurtig aktivering af nøglepersoner, fordeling af roller og opgaver i den rollebaserede krisestyring og oprettelse af krisestyings-log m.v.

Samtidig aktiveres indrykker-funktionen i form af forvaltningens eller kommunens krisestab, som rykker ind på den foruddefinerede lokalitet – f.eks. et nærliggende rådhus.

Krisestyingsfaciliteter udpeget på forhånd

I alle fire kommuner er der udpeget krisestyingsfaciliteter på forhånd, hvor forvaltningens eller kommunens krisestab kan træde sammen. I tilfælde af en hændelse, som gør den forud fastlagte facilitet uanvendelig, så er en alternativ lokation udpeget. Den alternative krisestyingsfacilitet er forsynet med stabslokaler, køkkenfaciliteter, baderum, nødgenerator og kan holde op til 200 kommunale arbejdspladser kørende så længe, der er diesel til generatoren. Der arbejdes pt. på at lave fjernadgang til de fire kommuners serverpark fra den alternative lokalitet, så IT driften kan videreføres – også uden sædvanlig adgang til den berørte kommunes IT-faciliteter.

Krisekommunikationsteam udpeget og trænet

I alle fire kommuner er kommunikationsmedarbejderne trænet til at indgå i den kommunale kriseledelse og alle ledende kommunikationsmedarbejderne har bidraget til den fælles

krisekommunikationsplan. Ved aktivering af LBS (den Lokale Beredskabs Stab) indgår også aktivering af en ledende kommunikationsmedarbejder fra nabokommunen til den ramte kommune. Herved sikres, at der er en kommunal kommunikationsressource på politigården i Aarhus uden at kommunikationschefen fra den ramte kommune skal forlade sin egen krisestab. Såfremt det skønnes mere hensigtsmæssigt i den konkrete situation er det tilstrækkeligt, at der skabes en forbindelse mellem politiets kommunikationsmedarbejdere og kommunens kommunikationsmedarbejdere.

Kommunal repræsentation i den lokale beredskabsstab (LBS)

De fire kommunalbestyrelser har truffet beslutning om, at kommunerne repræsenteres af beredskabsdirektøren på strategisk niveau i den Lokale Beredskabs Stab (LBS). LBS aktiveres, når en myndighed anmoder Politidirektøren om at gøre det. Dette kan ske planlagt og varslet eller uvarslet. I LBS arbejdes også på operativt niveau. Her vil det være beredskabets indsatsleder, som repræsenterer såvel beredskabet som de fire kommuner jf. kommunalbestyrelsernes beslutning.

Krisestyringssystem

Alle fire kommuner har adgang til Beredskab & Sikkerheds krisestyngs-system C3. Systemet sikrer hurtig adgang til alle relevante planer og alle nøglepersoner kan aktiveres umiddelbart via systemet. I C3 findes også en krisestyngs-log, som kan anvendes af beredskabet, af den enkelte forvaltning, af en kommune eller tværkommunalt afhængig af niveau for håndtering af hændelsen. Anvendelse af systemet og krisestyngs-loggen har været en del af den træning, som de 550 nøglepersoner og ledere har gennemført. Via systemet kan fremover også afvikles konference-kald, så en krisestab kan arbejde virtuelt i stedet for at bruge tid på at køre til et mødested.

Sikkerhedsplaner i alle kommunale bygninger

I forbindelse med implementeringen af Plan for fortsat drift er alle nøgledarbejdere og ledere pålagt at sikre, at der er udarbejdet Sikkerhedsplaner for de bygninger, som de har ansvar for. Sikkerhedsplanen omfatter instrukser for akut sygdom og ulykke, brand, evakuering, overfald, trusler, bombetrusler samt PLOV-hændelser (Påbegyndt Livstruende Og Voldelig handling; f.eks. et skoleskyderi). Den enkelte direktør står på mål for, at Sikkerhedsplanerne er implementeret i alle de bygninger, som direktøren har medarbejdere i. Der er ikke et formkrav til Sikkerhedsplanen, når blot alle relevante emner er omfattet. Beredskab & Sikkerhed har gjort en skabelon tilgængelig for alle forvaltninger, så man hurtigst muligt kan få planer på plads.

Anbefalinger til yderligere initiativer, der kan iværksættes før en sikkerhedshændelse indtræffer:

- Der bør udarbejdes en sårbarhedsanalyse på de fire kommuner, som afdækker i hvor høj grad kommunernes samfundskritiske og livsvigtige leverancer er eksponerede for risici i relation til en sikkerhedshændelse.
- Der bør tilvejebringes et overblik over i hvor høj grad de fire kommuners skoleforvaltninger har implementeret Undervisningsministeriets *Vejledning om sikkerhed og kriseberedskab*.
- Der bør arbejdes på etablere fjernadgang til kommunernes IT fra den alternative lokation.

Under en sikkerhedshændelse

Så snart der indløber en alarm via 112 afsendes nærmeste slukningstog automatisk. På baggrund af den information, som politiet modtager fra anmelder, udvælges en hændelseskategori af alarmcentralen. Denne hændelseskategori kaldes et "pick" og afføder et automatisk opsat respons fra Beredskab & Sikkerhed. Ved en sikkerhedshændelse kunne det eksempelvis være "*Redning - mere end 5 tilskadekomne*" eller "*Redning - sammenstyrtning*".

Ved alle større ulykker vil der altid blive afsendt en indsatsleder samt et slukningstog bestående af en holdleder og fem brandmænd i autosprøjte og enten tankvogn, redningsvogn eller drejestige afhængigt af pick'et. Beredskab & Sikkerheds vagtcentraler afsender derudover alle supplerende styrker manuelt efter nærmere ordre fra vagthavende indsatsleder eller beredskabsdirektør.

Såfremt der er tale om en CBRNE-hændelse (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear, Explosives) vil beredskabets vagtcentral tilkalde nærmeste kemikalieberedskab, som er placeret i Randers, Hornslet og Grenå. I det tilfælde afsendes to hele slukningstog.

En stor udfordring ved sikkerhedshændelser vil være at få information frem til beredskabets køretøjer tidsnok til at forhindre, at vores redningsmandskab kører direkte ind i en skudepisode eller et igangværende angreb. Under fremkørsel vil Indsatsleder-Politi dele relevant information om kontaktpunkt m.v. med Indsatsleder-Brand og Indsatsleder-Sund. Det er altafgørende, at beredskabet modtager information fra politiet om ikke at køre direkte frem på en adresse men i stedet kører til et sikkert kontaktpunkt, hvis politiet mistænker en sikkerhedshændelse.

Kapacitet – krisestyring

Alle beredskabets inspektører og stabsmedarbejdere er trænet til at indgå i eller facilitere arbejdet i en forvaltnings eller en kommunes krisestab. Beredskabsdirektøren eller dennes tre stedfortrædere vil facilitere arbejdet i en tværkommunal krisestab.

Kapacitet – LBS

Alle indsatsledere og stabsmedarbejdere (i alt 14 personer) er sikkerhedsgodkendt og kan indgå på operativt niveau i den lokale beredskabsstab (LBS) på Politigården i Aarhus. Beredskabsdirektøren og dennes tre stedfortrædere er ligeledes sikkerhedsgodkendt og kan indgå i LBS på strategisk niveau.

Kapacitet – operationschef

Operationschefen varetager det overordnede ansvar for beredskabets samlede operation, dvs. aktivering af kommunale krisestabe, ledelse af vagtcentral, ledelse af indsatsledere i marken,

pressehåndtering og forkantsdisponering af de styrker, der skal rykkes rundt på for at kunne opretholde dagligdagens beredskab under større indsatser, når mange stationer kører på samme eller flere samtidige opgaver. Beredskab & Sikkerhed har ikke en operationschef-funktion i organisationen i dag. Beredskabsdirektøren varetager denne opgave 24/7/365.

Kapacitet – vagtcentral

Beredskab & Sikkerhed er fortsat betjent af to vagtcentraler; henholdsvis Falck i Aalborg, som dækker Øster Tørslev, Langå og Randers samt REKO på Djursland, som betjener stationerne i Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner. Med to vagtcentraler er det uhyre vanskeligt at opretholde et samlet, operativt overblik over indsatte styrker. Ved en hændelse, som kræver assistance fra station Randers, kan vagtcentralen hos REKO ikke selvstændigt aktivere køretøjet, men skal i stedet ringe til Falck i Aalborg for at få et køretøj alarmeret. Med to vagtcentraler er det sandsynligt, at der vil ske misforståelser og forkert disponering. De to vagtcentraler kan ikke fungere redundant, så de vil ikke kunne overtage disponeringen for hinanden i tilfælde af nedbrud på den ene.

Kapacitet - indsatsledere

Beredskab & Sikkerhed har altid to indsatsledere på vagt til at dække henholdsvis Randers/Favrskov kommunerne og Norddjurs/Syddjurs kommunerne. Øvrige vagtfri indsatsledere kan rekvireres hjemmefra. Endvidere kan der rekvireres indsatsledere fra beredskabets back-up-gruppe – eksempelvis til at opretholde dagligdagens beredskab under en sikkerhedshændelse, hvor de vagthavende indsatsledere er optaget.

Kapacitet – brandmænd og brandstationer

Beredskab & Sikkerhed kan samtidigt indsætte 1 holdleder og 5 brandmænd (1+5) fra 11 stationer og 1 holdleder og 3 brandmænd (1+3) fra 3 stationer. Endvidere kan der indsættes et ekstra slukningstog i Randers og et ø-beredskab med 5 mand på Anholt. Beredskab & Sikkerhed har således en stående styrke på 89 brandmænd. Herudover kan der fra hver station aktiveres 10-15 brandmænd ekstra ud over vagtholdet til afløsning for de først indsatte styrker.

Kapacitet – frivillige

Beredskab & Sikkerhed har en frivilligenhed placeret på 2 adresser; henholdsvis i Grenå og Randers. Der er ca. 50 operative frivillige fordelt med 40 i Randers og 10 i Grenå. Endvidere er der ca. 10 frivillige i Randers og ca. 10 frivillige i Grenå til logistik og forplejningsopgaver. De frivillige er specialiserede i forskellige operative og logistiske specialer, f.eks. afstivning af bygninger og konstruktioner, etablering af lys på skadesteder samt indsats- og forsyningsstøtte.

Kapacitet – RITS-beredskab til kollegastøtte

Beredskab & Sikkerhed har fire specialuddannede brandmænd, som alle kan aktiveres døgnet rundt til særlig voldsomme hændelser, hvor brandmænd eller borgere har akut brug for psykisk førstehjælp, medmenneskelig omsorg og støtte. De RITS-uddannede brandmænd er ikke i en vagtordning, men kan aktiveres og rykker ud, når det er muligt, med ca. 1 times varsel over alt i beredskabets dækningsområde.

Kapacitet – køretøjer

Alle brandstationer er udstyret med enten en autosprøjte eller tanksprøjte. På 11 stationer er der endvidere placeret en tankvogn.

Kapacitet – specialkøretøjer og både

På station Randers, Hadsten og Grenå er der placeret enten drejestige eller redningslift. På station Randers, Hornslet og Grenå er der placeret kombineret redningsvogn og miljøbil med tung frigørelse til ulykker med bus, lastbil, tog, sammenstyrtning m.v. og kemikalieberedskab. På station Grenå, Ebeltoft, Knebel og Randers er der endvidere placeret et bådberedskab.

Kapacitet – masseskader ved sikkerhedshændelser

I løbet af 2019 bliver der placeret førstehjælpsudstyr til håndtering af mange, alvorligt tilskadede på alle autosprøjter i beredskabet. Hver autosprøjte har i dag genoplivningsudstyr og hjertestarter med, men får nu også udstyr til blødningskontrol og forebyggelse af kuldepåvirkning til håndtering af 5 patienter pr. køretøj. Supplerende udstyr og båremateriel vil kunne fremføres med redningsvogn eller behandlerplads-køretøj. I den forbindelse modtager alle brandmænd og frivillige supplerende førstehjælpsuddannelse i håndtering af masseskader. Omkostningerne til denne opgradering afholdes inden for beredskabets nuværende økonomiske ramme.

Anbefalinger til yderligere initiativer, der kan gøre en forskel under en sikkerhedshændelse:

- Det bør drøftes nærmere (eksempelvis på tværsektorielle erfa-møder i regi af Center for Beredskabskommunikation) og øves mere indgående på vores taktiske træninger, hvordan beredskabet informeres fra politiets alarm- eller vagtcentral om en mulig sikkerhedshændelse, så beredskabets køretøjer ikke ankommer direkte i en skudepisode eller midt i et angreb.
- Der bør kun være én vagtcentral, så et samlet operativt overblik kan skabes og fastholdes.
- Det bør etableres en operationschef-funktion i samarbejde med nabo-beredskaber.
- Det bør tilstræbes, at Frivilligheden udgøres af mindst 100 operative medarbejdere. Rekruttering og uddannelse af flere operative frivillige bør gives prioritet – både af hensyn til indsats ved sikkerhedshændelser og af hensyn til det kommende klimaberedskab.

Efter en sikkerhedshændelse

Genskabelse af befolkningens tryghed og tillid

Afhængigt af sikkerhedshændelsens karakter kan der være et stort behov for, at såvel kommunerne og beredskabet i fællesskab understøtter politiets bestræbelser på at genskabe tryghed og tillid i befolkningen. Det kan betyde, at kommunens administrationsbygninger og borgernære funktioner udvider deres åbningstider, at kommunale call centre holdes døgnåbent, at information via kommunens hjemmeside opdateres døgnet rundt, at pårørende- og evakueringscentre bemannes med hjemmesygeplejersker, sundhedsplejersker, præster, psykologer, socialrådgivere, SSP-medarbejdere m.v. i uger eller måneder indtil f.eks. et beboelseskvarter eller en bydel er genoprettet.

Fokus på fortsat drift

Det er afgørende, at kommunens forvaltninger holder fokus på et opretholde de samfundskritiske og livsvigtige kommunale leverancer i en krisesituation. I virkeligheden er det ikke afgørende, om det er en brand i et storkøkken, om det er manglende råvarer eller om det er dårlig fødevarehygiejne, der er årsagen til, at køkkenet ikke producerer mad mere. Der skal være en plan for at reetablere madforsyningen i det sekund, hvor produktionen sætter ud. Derfor er planen ikke at opføre et nyt køkken, men at hente forsyningerne i nabokommunen, hvor der findes et alternativt køkken. Vi skal sikre, at alle chefgrupper forstår opgaven med at etablere "omkørsler", så driften videreføres.

Evaluering af indsatsen

En meget grundig hændelseevaluering af alle myndigheders rolle, opgaveløsning og samspil er helt afgørende for at sikre læring til håndtering af fremtidige hændelser. Beredskabet bistår jf. Plan for fortsat drift med at facilitere denne evaluering af alle former for hændelser i de fire ejerkommuner – uanset om beredskabet har været involveret i den konkrete opgaveløsning eller ej. Læringen fra indsatserne integreres umiddelbart i alle relevante planer og delplaner, så erfaringerne kommer den næste kriseledelse til gode uanset kommunegrænser.